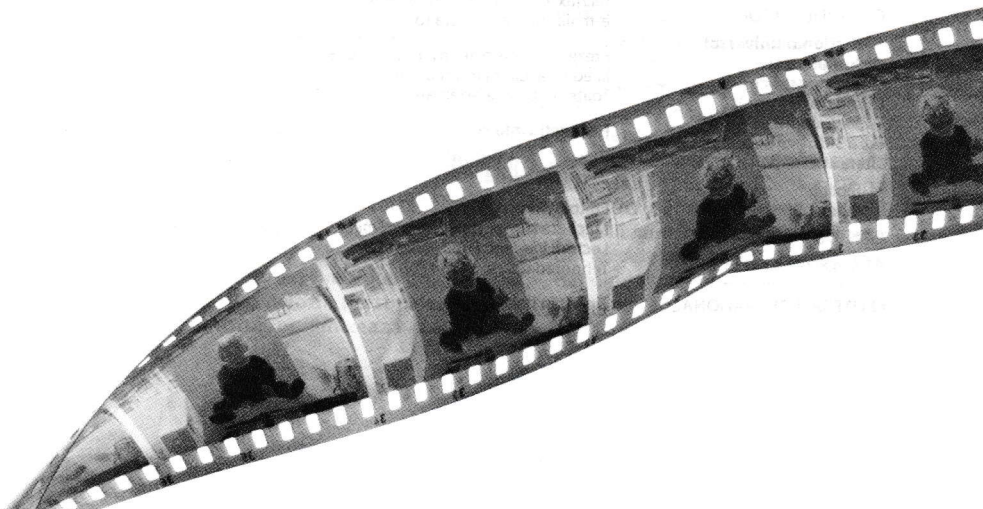

Tudor Caranfil

DICȚIONAR
UNIVERSAL
DE LUNGMETRAJE
CINEMATOGRAFICE
/filme de ficțiune/

Ediția a treia
revăzută și adăugită

1 CHANCE SUR 2

/Una din două/

*** <Fr 1998>, r. Patrice Leconte,
i. Jean-Paul Belmondo, Alain Delon,
Vanessa Paradis.

Ce cal de bătaie ar mai avea cinematograful modern fără trafic de droguri?! În cazul de față, în toiul unui război nemilos între mafia columbiană și rușii abia instalați pe Coasta de Azur, nimeresc un spărgător în retragere fără cazier, fiindcă n-a lăsat vreodată urme, și un mercenar reciclat în colecționar de automobile rare. Amândoi sunt împinși între focuri de o fată abia ieșită din închisoare care trebuie să aleagă, între ei, un tată.

► Proiectul lui Leconte pornește de la o lovitură de marketing: a-i reuni iar, după 30 de ani de la genericul lui Borsalino, pe Belmondo și Delon, din nou alături după decenii de rivalitate fără compromis. Între nostalgia, plină de farmec, a apusului lor, e instalată strălucirea Vanessei. În rest Leconte adoptă toate clișeele filmelor de gen: valize pline de bănet rătăcite, încăierări, urmăriri, mafioți și polițiști cinici. Numai că din amestecul lor, ca din retorta unui alchimist pătimaș, rezultă situații originale, un dialog colorat de umor, un divertisment plin de inteligență. Secv. rapel: îngropată în granule din plastic, fața lui Paradis pare o adevărată compoziție suprarealistă.

2 DAYS IN THE VALLEY

/Dublă trădare/

*** <USA 1997>, r. John Hertzfeld,
i. Danny Aiello, Jeff Daniels,
Marsha Mason.

Cea mai fierbinte zi din „Vale“, la Los Angeles. Sub caniculă, temperaturamentele se inflamează. Într-un peisaj ciudat și stresant se întâlnesc drumurile unui gangster cu inimă bună, unui ucigaș cu sânge rece, unui scenarist sinucigaș care incurcă totul, a unor polițiști și unor vagabonzi.

► Panoptic de personaje ciudate distribuite concentric în orbite care se apropie până la identificare în final, pretext de excelente apariții actorești.

3 NINJAS KICK BACK

/Cei trei Ninja contraatacă/

o <USA 1994>, r. K. T. Kanganis,
i. Victor Wong și Sean Fax.

În vacanță prin Japonia trei copii americani iau lecții de arte marțiale de la un bătrân maestru.

► Producătorul acestei bagatele a fost, în anii '80, favoritul „iubitului conducător“ al Coreii de Nord, Kim Jon Il. După ce a fugit în Statele Unite, în 1986, cu două milioane de dolari, Shin Shang Okk s-a convertit în fabricant de filme la Hollywood. Acest Ninja, unde este și scenarist, exemplifică gradul de infantilism oriental al producțiilor sale. Ceea ce nu l-a împiedicat să-și vândă marfa și la București.

4

** <Rus 2004>, r. Ilya Khrzhanovskii,
i. Maria și Svetlana Vovcenko,
Serghei Shnurov.

Trei personaje se întâlnesc într-un bar, schimbând confesiuni când banale, când intrigante despre existența lor. Dar spun ele adevărul? Pentru a dobândi mai multe indicii în legătură cu eroii, aceștia sunt urmăriți la înmormântarea unei rude apropiate, la închisoare, și în alte împrejurări dramatice.

► Luare în bășcălie a unor mari teme contemporane, de la moralitatea clonării la schimbările social-politice din Rusia, care degingolează în dramă din ce în ce mai sumbră, cult al urâtului explodând într-o scevență în care bătrâne își exhibă guri știrbe și săni flasci, o lume – azil de nebuni într-un climat inițial beckettian și apoi dostoevskian. Este filmul unui regizor de 30 de ani care nu și-a găsit încă vocea și tatonează diferite climate. Trofeul TRANSILVANIA ex-aequo. Pr. pt. cea mai bună imagine TIFF.

4 LUNI, 3 SĂPTĂMĂNI ȘI 2 ZILE

**** <2007>, r. Cristian Mungiu,
i. Anamaria Marinca, Vlad Ivanov,
Laura Vasiliu, Alex Potocean, Luminița
Gheorghiu, Teo Corban, Ion Spadaru,
Tania Popa, Eugenia Bosânceanu.

Otilia și Găbiță sunt vecine de cameră la căminul studentesc. Când Găbiță îi mărturisește că e gravidă, Otilia acceptă să se întâlnească cu un individ specializat în avorturi „spontane“. Ele închiriază o cameră la hotel, dar n-au destui bani să-l plătească pe misteriosul domn Bebe.

► Asimilând valorile definitorii ale tânărului cinema românesc (minimalismul mijloacelor, aparenta simplitate a dramaturgiei tip „felie de viață“, problematica mai amplă decât povestea în sine), Mungiu reușește, cu al doilea lung-metraj al său, nu numai să-și afirme valoarea dar și să-și încorporeze noi teritorii stilului, să-și schimbe radical fizionomia narațiunii,

► **Film demonstrativ cu toate viciile genului: conceput în situații și gesturi teatrale, explicat patetic-literar de vocea autorului, cu eroi schematici și filmări deformant-alegorice, generos împodobit cu muzica pop a anilor '70. Conformism nonconformist!**

20: 30: 40

* <Tw-HK-Ch 2003>, r. Sylvia Chang, i. S. Chang, René Liu.

20: 30: 40 sunt vârstele celor trei femei din Taipei, protagoniste ale filmului: o starlettă, o stewardessă și o celibatară întârziată. Prima visează la un rol de comedie muzicală, a doua ezită între doi iubiți iar ultima, abia divorțată, colecționează, febril, rendez-vous-uri.

► **De fapt miza filmului e cu totul alta: să întrunească, sub același generic, trei atracții, reale celebrități taiwaneze: o actriță, o cântăreață și un fotomodel. Pentru tineri poate fi divertisant, pentru fanii trio-ului chiar pasionant!**

21 GRAMMES

/21 de grame/

** <USA 2003>, r. Alejandro Gonzales Iñaritu, i. Sean Penn, Benicio del Toro, Naomi Watts, Charlotte Gainsbourg.

Paul așteaptă, agonizând, un transplant cardiac salvator; Cristina, își plânge soțul și copilele strivite de un șofer irresponsabil care a fugit de la locul accidentului; iar Jack, fanatic în devotamentul său de creștin dobândit în închisoare, e chinuit de culpabilitate. Destinele lor se întrepătrund și, prin moarte, eroii acestui film descoperă viața.

► **Se spune că atunci când omul moare, pierde în greutate 21 de grame. Atâta ar cântări sufletul, ne asigură autorii! Mai important e că în 21 Grams dragostea și moartea pălesc alături. Povestea despre răzbnare, disperare și vinovăție este pulverizată, după modelul lui Pulp Fiction, numaică în diapazon (melo)dramatic, și surprinsă cu camera pe umăr, ca prin efracție. Dacă efortul de disipare a intrigii sugerează un mister inexistent în poveste, pe la jumătatea filmului, după ce ai pus cap la cap firele, realizezi cât e de banală. Răsturnarea manieristă de situație din final nu mai poate schimba nimic. În această făcătură bine făcută (câteva secvente strălucesc chiar prin originalitatea concepției regizorale), Watts alunecă frecvent în isterie iar Penn își repetă prestatia (excelentă) din Mystic River (v.), turnat concomitent.**

21 HOURS AT MUNICH, The

** <USA 1976>, r. William A. Graham, i. William Holden, Franco Nero.

La Olimpiada din München, în 1972, un comando palestinian a luat ostatici un grup de atleți israelieni care, fiindcă guvernul de la Tel Aviv nu i-a eliberat pe fedanii captivi, au fost executați.

► **Patru ani mai târziu a fost realizată această reconstituire cinematografică, remarcabil de obiectivă, a evenimentului.**

24 HEURES DE LA VIE D'UN FEMME

/24 de ore din viața unei femei/

*** <Fr 2002>, r. Laurent Bouhnik, i. Agnes Jaoui, Michel Serrault, Berenice Bejo.

La începutul secolului XX, într-un cazinou de pe Riviera, o aristocrată se îndrăgostește de un jucător, încercând să-l vindece de pasiunea distrugătoare care-l mistuie.

► **Ecranizare după romanul lui Stefan Zweig, în care scenariștii împing mai departe jocul cu timpul. Nu numai că 20 de ani mai târziu eroina îi împărtășește unui adolescent povestea ei de dragoste, ca în modelul literar, dar în zorii mileniului trei, băiatul devenit bătrân o evocă, la rândul unei alte fete care-și începe viața sentimentală cu o durere. Rezultă un seducător joc de oglinzi, în stiluri diferite după epoca îmbrățișată, o mizanscenă cu triplu parfum de epocă. Original și fascinant... O primă adaptare fusese realizată în 1968 de Dominique Delouche.**

24 HOURS PARTY PEOPLE

* <Ang 2002>, r. Michael

Winterbottom, i. Steve Coogan, Shirley Henderson, Andy Serkis.

În 4 iunie, la Manchester, într-un concert care a izbutit să adune doar 42 de spectatori, a avut loc primul spectacol al grupului Sex Pistols. Moment istoric la care a asistat și Anthony Wilson, prezentator la TV Granada care a creat societatea „Factory Record” providențială pentru destinele formației.

► **Evocarea, într-un ton elegiac-ironic, a istoriei lui Sex Pistols ca o expresie a anarhiei din Regatul Unit. Din punct de vedere cinematografic, filmul e zgomotos și monoton. Din punct de vedere muzical, e o atracție pentru fanii formației.**

24 7

** <Ang 1997>, r. Shane Meadows, i. Bob Hoskins, Dannt Nussbaum.

Într-un orășel muncitoresc erodat de recesiune, un fost boxer are ideea de a canaliza violența tinerilor potențial infractori în performanțe pugiliste. Dar tentativa se încheie printr-o tragică înfrângere.

► **Comedie în spiritul tradițional al filmului social britanic, realizată cu austeritate bressoniană, în a/n. Murdăria cronică a slumsului muncitoresc este redată într-o fotografie granulată, cu voluptatea demonstrativă a urâtului.**

25 DEGRES EN HIVER

*** <Fr-B-Sp 2003>, r. Stéphane

Vuillet, i. Carmen Maura, Jacques Gamblin, Ingeborg Dapkunaite.

Înspăimântat de tot ce-l înconjoară, de proprietarul care își preține, de nemilos, chiria, de mama sa prea posesivă, de fratele autoritar, care-i mai e și sef, de rafala întrebărilor fără număr lansate de fetița sa, Miguel se pomenește și cu o emigranță ucraineană urmărită de poliție pe care ar dori s-o ajute ca să-și regăsească soțul.

► **Film poliglot, (vorbit în ucraineană, spaniolă, flamandă dar mai cu seamă franceză), comedie lirică despre tragediile emigrației. Tema abordată ca și formula dramaturgiei sunt frecvent întâlnite, dar abordarea regizorală marcată prin perpetue și bruște schimbări de climă, în conotații vizuale neașteptate, e remarcabilă și eficace. Secv. rapel: după ce soții ucrainieni s-au regăzit, bărbatul face, visător, planuri de viitor, spunându-i iubitei, care a înfruntat primejdiile voiajului ilegal, lagăre de repatriere, hăituirea poliției: „O să muncim pe rupte și, când vom strânge bani destui, ne întorcem în Ucraina.”**

25TH HOUR

** <USA 2002>, r. Spike Lee, i. Edward

Norton, Philip Seymour Hoffman.

Un traficant de droguri petrece ultimele sale 24 de ore de libertate în New Yorkul de după 11 septembrie: peste o zi și-o noapte trebuie să se prezinte la poarta penitenciarului pentru o pedeapsă de 7 ani de reclusiune. În cursul acestui scurt răgaz de libertate Monty întâlnește persoanele care au avut un rol important în viața sa: tatăl, patron al unui bar irlandez, doi complici ai tineretii sale (un broker de pe Wall Street și un profesor de literatură), ca și concubina pe care o bănuie de trădare.

► **Răstimpul acordat osânditului e – ca de obicei la Lee – invadat de dialogul furnizat de modelul literar (un roman de David Benioff, adaptat chiar de autor), marcat de certuri, pâlăvrăgeală amicală și flirturi. Problema principală a eroului pare... cui să-și lase câinele fidel. Film crepuscular pe care săptămânalul People Magazine îl definea: „Scrisoare de amor și regret adresată New Yorkului de azi”, amputat de simbolul măreției sale, cele două turnuri „gemene”, absență subliniată insistent în imagini.**

27 MISSING KISSES

** <Gr-Fr. 2000>, r. Nana Djordjadze;

i. Nuza Kucianidze, Șako Iașvili.

Pentru Micky, vara aceea de neuitat a fost a eclipsei și a Sibyllei. S-a îndrăgostit lulea de ștrengărie-fă, dar ea nu-l vedea decât pe taică-său, astronomul, care se culca cu toate femeile satului, fără s-o ia în seamă. În vara aceea fierbinte, Sibylla i-a fâgăduit lui Micky o sută de sărutări până în toamnă, dar 27 s-au pierdut.

► **Regizoarea fantazează în gol, dar cu remarcabile compoziții plastice în diapazon erotic. Ea izbuteste o Emmanuelle, citată explicit, cu un umor domol care-l are ca model pe Iosseliani. Protagonista e fermecătoare în rolul nubilei arzând de nerăbdare să-și arate nuri în floare, iar Pierre Richard apare meteoric în rolul unui navigator care și-a pierdut nu numai marea, ci și hazul. Djordjadze jonglează mereu cu gagul lubric, învăluit într-o poezie fără obiect.**

28 DAYS

/28 de zile/

** <USA 2000>, r. Betty Thomas,

i. Sandra Bullock, Viggo Mortensen.

Gwen, o răsfățată și scandalagie scriitoare de succes, e penalizată contravențional cu 28 de zile într-un centru de reabilitare. Experiența confruntării cu ritualurile acestuia, o face să descopere că lumea interioară a fiecăruia își poate găsi forme mai adecvate vieții sociale.

► **În intenție, un subiect cât se poate de serios e tratat ca sursă de umor. Dacă, în mare, filmul păcătuiește prin previzibil, el supraviețuiește prin pitorescul personajelor care nu pretind decât tandrețe**

28 DAYS LATER

/28 de zile mai târziu/

o <USA 2002>, r. Danny Boyle,

i. Cillian Murphy, Naomie Harris, Christopher Eccleston.

Un grup de oameni de știință ce experimentează un tratament eficace împotriva turbării la primare inventează un virus care provoacă o stare psihică asemănătoare rabiei. În urma unei neinspirate intervenții a unor militanți pentru protecția animalelor, virusul se răspândește în Anglia. După 28 de zile țara e în ruine și prin ea rătăcesc doar câțiva supraviețuitori în luptă cu cei infectați care agonizează.

► **Pretextul dispariției apocaliptice a civilizației e aproape la fel de vechi cât cinematograful. Noutatea pe care o aduce S.F.-ul lui Boyle e intersectarea dintre filmul de război și cel de zombii. Dar, spre deosebire de filmografia anterioară a autorului lui Trainspotting, în cazul de față haosul e filmat incomprehensibil, prin mișcări ale camerei contaminate și ea de turbare. În rest, scenariul e conceput ca o acumulare lineară de întâmplări și incidente absolut previzibile care nu mai impresionează nici prin inedit, nici prin violență. Secv rapel: începutul în care maimuțele contemplă, pe un lanț de monitoare TV, formele agresivității umane (represiuni, războaie, distrugerii), cu surprindere și compasiune.**

29 TH STREET

/Strada 29/
** <USA 1991>, r. George Gallo,
i. Danny Aiello, Anthony LaPaglia,
Robert Forster.

În viața newyorkezelui Frank Pesce, cele 62 de milioane câștigate la loterie umplu paharul ghinioanelor. La poliție, unde a fost adus, omul își evocă, exasperat, viața alcătuită dintr-un șir neconținut de șanse pe care nu s-a priceput să le folosească.

► **Comedie bazată pe paradoxale modificări de situație, pe care nici realizatorul „n-are norocul” să le folosească în întreg potențialul lor.**

36, QUAI DES ORFÈVRE

/Poliția judiciară/
*** <Fr 2004>, r. Olivier Marchal,
i. Daniel Auteuil, Gerard Depardieu,
André Dussolier, Valeria Golino.

De câteva luni, o bandă de răufăcători a speriat Parisul prin crimele sale de o rară violență. Inspectorii Klein și Vrinks au fost pe vremuri prieteni și au iubit aceeași femeie. Acum au devenit rivali. Cum cel care va rezolva cazul va fi avansat ca director al Poliției Judiciare, între ei se încinge o adevărată competiție.

► **Realizatorul cunoaște bine mediile poliției fiindcă a făcut parte din ele înainte de a deveni cineast. Proiectul l-a dus cu sine un deceniu până să poată realiza acest polar, mai mult captivantă dramă psihologică decât „film de acțiune”. Povestea e potențată de misterul aventurii și de cel al relațiilor dintre personaje, ceea ce dă interpreților substanța unor mari creații. Auteuil poartă marca unei sfâșietoare suferințe personale iar, în apogeul artei sale, Depardieu amintește de animalitatea generoasă a lui Michel Simon.**

37°2 LE MATIN/Betty Blue

*** <Fr 1986>, r. Jean-Jacques Beineix,
i. Béatrice Dalle, Jean-Hugues Anglade.

Un romancier obscur e propulsat spre glorie de iubita sa, o tânără aparent sălbatică și vulgară.

► **Filmul cel mai coerent din creația lui Beineix, oscilând între Vincente Minnelli și Blake Edwards. Captivantă capacitatea lui Dalle de a exprima decalajul dintre ținuta trivială a eroinei și capacitatea ei de dăruire.**

40 YEAR – OLD VIRGIN, The

/Virgin la 40 de ani/
* <USA 2000>, r. Judd Appatow,
i. Steve Carell, Catherine Keener.

Odiseea unui cvadragenar lunatic de la „n-am făcut-o niciodată” la „am fost, am făcut-o!”, stimulat de poveștile deochiate ale anturajului său.

► **Teoretic, situațiile acestei comedii sunt comice dar poți să cauți cu lumânarea în ea o licărire de umor original, dai numai de dialog trivial și clișee uzate. Dezgustă, mai cu seamă, pretențiile ei finale de respectabilă comedie „romantică”!**

44 MINUTES

/44 de minute/
** <USA 2003>, r. Yves Simoneau,
i. Michael Madsen, Ron Livingston,
Mario Van Peebles.

La 26 februarie 1997, doi bărbați înarmați până în dinți au luat cu asalt filiala din Hollywood a lui Bank of America. Timp de 44 de min. cei doi jefuitori au reușit să țină în șah echipele Swatt, elita poliției din L. A.

► **Mai curând docudramă decât thriller, filmul adună retrospectiv depozițiile participanților la eveniment, reconstituindu-l. Bandații rezistă poliției datorită inexpugnabilelor lor veste antiglonț. Dar de ce nu sunt prevăzuți și poliștii cu un asemenea echipament? Iată o întrebare pe care filmul nici nu și-o pune, și la care nici nu răspunde.**

48 HRS

/48 de ore/
*** <USA 1982>, r. Walter Hill, i. Nick Nolte, Eddie Murphy (debut).

Pentru a lua urma unui sadic evadat care i-a ucis colegul, un polițist îl „împrumută” din închisoare, pentru doar 48 de ore, pe fostul complice al acestuia, negrul Reggie. Între cei doi se leagă o prietenie dură.

► **Farmecul acestui thriller comic îl constituie bizarul parteneriat între fercheșul Reggie, obsedat de „puicuțe”, și sobra huidumă pe care o înfățișează Nolte. Secv. rapel: recitalul oferit de Murphy demonstrând cum se comportă, într-un bar, un adevărat polițist negru.**

52 PICK-UP

/Șantajul/
*** <USA 1996>, r. John Frankenheimer, i. Roy Scheider,
Ann-Margret, John Glover.

Prosper om de afaceri, decorat în războiul din Coreea, Harry e supus unui nemilos șantaj de către răufăcătorii care i-au asasinat amanta. Cum cariera politică a soției ar putea fi compromisă dacă s-ar adresa poliției, el preferă să se aplece singur folosind abil tactica lui „Divide et impera”.

► **Un roman de Elmore Leonard inspiră un thriller inteligent, pigmentând cu cinism aventura tensionată.**

50 FIRST DATES

/Mereu la prima întâlnire/
** <USA 2004>, r. Peter Segal,
i. Adam Sandler, Drew Barrymore,
Rob Schneider, Dan Aykroyd.

Henry, neîntrecut dresor de morșe și de turiste, este depășit în confruntarea cu o frumoasă necunoscută care, după ce-i cedase în ajun, nu-l mai recunoaște a doua zi. Biata fată este o victimă a sindromului Goldfield, amnezică în asemenea hal încât în fiecare dimineață ia viața de la capăt. Cum omul nu vrea să renunțe la iubirea în sfârșit găsită, el trebuie s-o facă pe aleasă să se înamoreze, în fiecare zi, mereu ca la început.

► **Comedie „sentimentală” cu dulegăria de rigoare. Barrymore e greu suportabilă dar, în comparație cu ea, animalele subacvatice par geniale.**

51st STATE, The

/Formula 51/
* <USA 2001>, r. Ronny Yu, i. Samuel L. Jackson, Robert Carlyle.

Un chimist american care susține că a inventat un drog mai tare decât oricare altul, singurul ce poate crea „starea 51” e răpit în Anglia de o grupare mafiotă și obligat să-și prepare produsul. Până la urmă acesta se dovedește eficace ca... purgativ!

► **Bărbosul banc al afroamericanului cu kilt și prefix de scoțian domină această parodie plecticoasă și banală, efect al unui acut sindrom postmodernist provocat, probabil, de triumful lui Pulp Fiction.**

83 HOURS 'TIL DOWN

/83 de ore până în zori/
*** <USA 1990>, r. Donald Wrye,
i. Tom Allard, Samantha Mathis.

Răpitorul fiicei unui bogătaș încearcă să se sustragă scaunului electric demonstrând psihanalistului tribunalului că e iresponsabil, psihopat cu dublă personalitate, incapabil de a discerne binele de rău. „O societate alienată trebuie să decidă dacă asasinul e alienat!” Paralel cu expunerea inculpatului se derulează, într-un suspans acut, dramatica întâmplare.

► **Un clar-obscur rembrandtian învâluie acest thriller inspirat de o carte (probabil excelentă, judecând după datele filmului) de Barbara Jane Mackle și Gene Miller, expunere, ea însăși, a unui fapt real. Cazul dobândește dimensiunea ambiguă a portretului unei lumi în care „cei cu bani controlează totul”, motivând „operațiunea” delicventului, mână de invidie, însetat de putere și tânjind după dragoste, ca „antidot al durerii”!**

88 MINUTES

/88 de minute/
** <USA 2007>, r. Jon Avnet,
i. Al Pacino, Alicia Witt,
Amy Brenneman, Leelee Sobieski.

Dr. Gramm, expert universitar în psihiatrie criminală, consultant al F.B.I., e sunat la ora 10.17 pe celular de o voce necunoscută cu următorul mesaj: „Mai ai de trăit fix 88 de minute. Tic-Tac!” Psihologul, care și-a construit reputația pe evaluări infailibile a personalității suspectilor, tocmai l-a adus în anticamera execuției pe carismaticul asasin în serie Forster. Să aibe acesta vreun amestec?

► **Interesantă ideea de la care pleacă Avnet, în acest thriller scenarist, regizor și producător: când primește telefonul pe mobil, profesorul e în amfiteatru și își ține cursul. Din acest moment,**

el are impresia că mai toți studenții au celularul în funcție și fiecare dintre aceștia ar putea fi suspectul care-l amenință, ceea ce îl face să devină paranoic. Dar una e startul ideii și alta dezvoltarea ei, abundând în intrigante piste false, dar al cărei mister se dovedește în final o neconvingătoare și stufoasă bagatelă. Atutul autorului rămâne distribuția, cu un Pacino când ludic, când purtând pe umeri povara inovăției lumii, și câteva actrițe, din ansamblul cărora se desprinde, prin puternic tipaj, Sobieski, interpreta lui Lauren care, în secvențele finale, aduce cu Brigitte Helm în Metropolis ca forță de personalizare a răului

92 IN THE SHADE

/40° la umbră/

* <USA 1975>, r. Thomas McGuane, i. Peter Fonda, Warren Oates.

Unui ghid maritim rămas fără barca, bunicul îi dă bani s-o cumpere.

► Scriitorul Thomas McGuane se lasă convertit la regie de dragul romanului său omonim, distins cu un premiu național de literatură. Escapada sa artistică e neconvingătoare: filmul e slab, deprimant, plicticos, fără miză. Are, în schimb, violență, gălăgie și erotism..

101 DALMATIANS

/101 dalmațieni/

** <USA 1996>, r. Stephen Herek, i. Glenn Close, Jeff Daniels.

Pe urmele celebrului desen animat, inspirat de populara carte a lui Dodie Smith care substituia punctului de vedere uman („căinele, cel mai bun prieten al omului”), punctul de vedere canin în care stăpânul se bucură de favoarea patrupezelui, șirul aventurilor dalmațienilor continuă. Fericita familie formată din Pongo și Perdy și cele 15 odrasle ale lor e adusă în pragul disperării când nou-născuții sunt furați de sinistra Cruella, marea amatoare de blănuri.

► Rem. jucat de actori, implantat într-o Londră modernă cu aer victorian. Performerii comediei sunt, de fapt, dresorii care izbutesc minuni de umor. Cum apar actorii, cum devine filmul anost!

102 DALMATIANS

/102 dalmațieni/

** <USA 2000>, r. Kevin Lima, i. Glenn Close, Gérard Depardieu.

Cruella este eliberată condiționat după o lungă detenție. Dar ea e mai periculoasă ca înainte și, în complicitate cu un blănar parizian, premeditează mantoul visat din piele de

dalmațieni, dând iama printre câinii Londrei. Ewan, care ține un adăpost pentru animale, și Chloe, reprezentanta autorității publice, îi rezistă.

► Cu toate vedetele solicitate pe generic, din nou cele care strălucesc sunt patrupezele și dresorii. Close afectează, peste măsură, diabolica matroană, iar răsfățatul Depardieu n-are ce juca. Rămâne varietatea uluitoare de tipuri și specii canine, mai elocventă decât orice dialog convențional, și banda sonoră plină de fantezii comice. Copiii exultă!...

300

* <USA 2007>, r. Zack Snyder, i. Gerald Butler, Lena Headey.

În timpul bătăliei de la Thermopile, în care 7000 de greci au înfruntat 120 000 de perși, spartanul Leonida izbutește să țină piept invadatorilor poziționându-și abil forțele reduse într-un defileu strategic care-l face inaccesibil.

► În fapt totul începe nu din anul 480 î. e. n. când s-a disputat legendara înfruntare, ci din 1962, când regizorul Rudolf Mate a evocat-o într-o fastuoasă superproducție intitulată The 300 Spartans. Filmul i-a inspirat, la rândul său, o B.D. lui Richard Miller și succesul comercial a produs reecranizarea din 2007. Gelos pe succesul comercial al lui Sin City, Snyder impune prin grafismul tablourilor sale alegorice, a cărui frumusețe nu poate, totuși, susține, pe durată, spectacolul.

800 BALAS

*** <Sp. 2002>, r. Alex de la Iglesia, i. Sancho Gracia, Carmen Maura, Luis Castro.

Înarmat cu cartea de credit a mamei sale, Carlos fuge la bunic, în căutarea adevărului despre răposatul său tată. În epoca sa de glorie bunicul ar fi fost dublura lui Clint Eastwood. Acum își omoară timpul punând în scenă, pt. turiști străini, spectacole western improvizate pe platouri de filmare dezafectate din Almeria, zonă mitică în care filmaseră cândva Leone, Kubrick și Lean. Când lumea afacerilor amenință să le încalce domeniul, cascadorii se transforma în insurgenți.

► Realizatorul valorifică clișeele genului cu o delirantă inventivitate dar și cu remarcabilă rigoare în dezvoltarea intrigii, iar directorul de imagine Flavio Martini Labiano exprimă voluptuos bucuria unei naturi neîngrădite. Peste salvele de răs ale secvențelor truculente planează dulcea melancolie a legendei apuse.

1001 RECETTES

D'UN CUISINIER AMOUREUX, Les * <Fr-Gruzia 1996>, r. Nana Djordjadze, i. Pierre Richard, Micheline Presle.

Francez de origine gruzină, Anton o întâlnește pe Marcelle, nepoata unui celebru bucătar parizian emigrat în Georgia. Ea îi pune la dispoziție memoriile acestui gastronom despre care mama lui Anton, prințesa Abașidze, i-a vorbit în numeroase rânduri.

► Comedie care suferă grav de incoerență, colecție de întâmplări rocamboliste, nu totdeauna cu haz, dreașă cu melodramă. Regizoarea are fantezie în alegerea locurilor acțiunii și asigură, cu un cert gust plastic, extravaganța unghiurilor de filmare.

1941

** <USA 1979>, r. Steven Spielberg, i. Dan Aykroyd, John Belushi.

Isteria izbucnită, în 1941, printre locuitorii Los Angelesului, privind posibilitatea unei invazii nipone pe coasta californiană îl împinge pe un pilot de vânătoare să doboare orice mișcă pe cer, în vreme ce un general de pifani e gata să respingă un atac al parașutiștilor japonezi pe care-i bănuie masași în jurul cazarmii sale. Dar când o tânără se aruncă, goală, în valurile Oceanului și e ridicată de periscopul falic al unui submarin japonez, comandantul acestuia dă ordinul cuceririi Hollywoodului.

► Patriotismul american în viziunea retrospectivă a tânărului Spielberg. Un fel de Catch 22 californian în care parodia filmelor de război americane e folosită inegal, uneori cu succes, de multe alte ori și prin gaguri suburbane.

1969

** <USA 1988>, r. Ernest Thompson, i. Kiefer Sutherland, Robert Downey Jr., Winona Ryder.

Scottie, Ralph și sora sa Beth formează un trio nonconformist și optimist: „Vom transforma lumea! Oamenii vor considera 1969 ca anul în care toate s-au schimbat: vom scăpa de Vietnam, de sărăcie, de boli!” De fapt, își trăiesc ultima vară a inocenței în orașul lor.

► Film afectat și retoric, în care abundă discursurile și explicațiile politice demonstrative și zgomotoase. Secv. rapel: mama îi strigă de pe deal fiului, militar plecat spre Vietnam „Să nu mori!” și fiul, de lângă autobuzul demarând, aude doar „...mori!”

1984 v. Nineteen eighty four

2001: A SPACE ODYSSEY

/2001: o odisee spațială/ **** <Ang 1968>, r. Stanley Kubrik, i. Keir Dullea, Gary Lockwood.

Poem cinematografic în 4 părți: 1. Cu 4 milioane de ani î.e.n., un trib de umanoizi descoperă un straniu monolit negru care le provoacă un fior metafizic și transformă un os sfărâmat în armă. 2. În 2001 un monolit similar este descoperit pe Lună. Un savant american e trimis în misiune secretă pentru a studia fenomenul. 3. Un an mai târziu este lansată spre Jupiter o rachetă prevăzută cu ordinatorul HAL 9000, ultimă realizare în domeniul computerelor care poate reproduce majoritatea funcțiilor creierului uman, cu o viteză mult superioară. Dar Hal se comportă straniu și, suportând dificil aroganța umană, devine chiar ostil ucigându-și astronautii. 4. Singurul supraviețuitor refugiat pe o capsulă interplanetară este înghițit de un vârtej spațial-temporal și metamorfozat într-un fetus îndreptat spre Terra.

► În nuvela lui Arthur C. Clarke, care l-a inspirat pe Kubrik, fetusul avea să repopuleze Pământul, abia devastat de un apocalips nuclear, cu o rasă nouă de bipezi. Kubrik preferă un deznodământ echivoc din imagini care pot fi luate și ca fantasmale unui delir, trimițând la plastica lui Salvador Dalí. Plastica este, de altfel, protagonistul acestui film care fascinează prin scenografie, efecte speciale (concepute chiar de realizator, care a primit pentru ele un Pr. Oscar), prin filmări combinate, machete complexe, o hipnotică bandă sonoră (deși, din cele 140 min. ale filmului, doar 40 sunt dialogate, replica centrală fiind constituită de valsurile lui Johann Strauss, de Așa grăit-a Zarathustra de Richard Strauss, de alte teme de György Ligeti și Aram Hacıaturian.). Obsesia lui Kubrik pentru aspectele tehnice și formale e împinsă la limita cinematografului în stare pură, într-o meditație pe tema călătoriei interplanetare ca năzuință spre depășirea condiției umane. Palierul raportului om-ordinator este o intuiție a relației „conjugale” dintre astronaut și inteligența artificială, ilustrată prin declarațiile vane de iubire ale computerului „dizident”, frivolitățile, frustrările sale narcisiace. Filmul e vizionar fie și în raporturile riscante dintre cinematograful și imagini de sinteză. Secv rapel:

transformarea unui os uriaș, armă preistorică aruncată în aer, în navă interaștrală, văzută ca instrument al instinctului agresiv uman și agonia computerului Hall fredonând tot mai șters cântecul „Daisy”.

2001: A SPACE TRAVESTY

/Clona spațială/

** <Can-Germ 2000>, r. Allan

A. Goldstein, i. Leslie Nielsen, Ofelie Winter.

Presedintele Statelor Unite e deținut ostatic la baza lunară Vegan, în timp ce la Casa Albă guvernează clona sa. Situația intolerabilă e curmată de agentul secret Dix care, cu metode din cele mai excentrice, combate complotul.

► Din prologul care înfățișează o cosmogonie cu totul personală până la ambigua dispută finală dintre clonă și original (savuroasă sosie a lui Clinton), filmul se dovedește o parodie dezlănțuită a cărei principală victimă este – cum o arată și titlul – „odiseea spațială” a lui Kubrick. De altfel, pe unul dintre extraterestri chiar Kubrick îl cheamă! În grindina de gaguri găsești, însă, alături de unele foarte reușite și altele de prost gust. Secv. rapel: avaturile unei peruci la recepția d-rului Pratt, cinci minute dementiale de neașteptate asociații de idei.

2010

* <USA 1984>, r. Peter Hyams, i. Roy Scheider, John Lithgow.

În anul 2010, misteriosul monolit negru care își urmează cursul sub strălucirea lui Jupiter, stârnește cu-

rioizitatea savanților. Americani și ruși se imbarcă pe nava sovietică Leonov pentru a-i elucidă misterul.

► Tentativă incongruentă și benignă de a continua Odiseea spațială,

2046

** <RPC-Fr 2004>, r. Wong Kar-wai,

i. Tony Leung, Gong Li, Zhang Zyi, Leslie Cheung.

El era scriitor. În romanul la care lucra eroul prindea trenul spre 2046, în căutarea amintirilor pierdute. Autorul credea că scrie despre viitor; de fapt, el își explora trecutul...

► Bobinele filmului, lung, baroc, plin de peripeții erotice, ar putea fi proiectate în orice ordine, fiecare spectator imaginându-și tot propriul film. Învechit, demodat, provincial când îi împrumută eroului său insolentă și mustata unui Clark Gable asiatic și când îl imită, în încadraturi pe Michelangelo Antonioni, filmul remontat și chiar refilmat, după mărturiile autorului, nu l-a satisfăcut nici măcar pe acesta, revenind asupra-i și după premiera de la festivalul cannez. La acea dată, însă, Leslie Cheung, unul dintre actorii preferați ai regizorului, își pusese capăt vieții, ceea ce desigur nu usura corecturile dorite.

3000 MILES TO GRACELAND

/3000 de mile până la Graceland/

** <USA 2001>, r. Demian Lihtenstein, i. Kurt Russell, Kevin Costner, Courteney Cox, Kevin Pollack.

Îmbrăcați în costume de Elvis, câțiva foști pușcăriași conduși de Zane decavează un celebru cazinou din

Vegas în debandada prilejuită de „Convenția Națională Presley”. Lovitura are succes până în momentul critic al împărțirii milioanele furate cu pistoalele pe masă.

► Thriller ciudat despre firea umană, în care oroarea e învăluită într-un farmec romantic. Cuplul Russell-Cox încântă prin performanța sa.

20 000 LEAGUES UNDER THE SEA

/20 000 leghe sub mări/

*** <USA 1954>, r. Richard Fleischer,

i. Kirk Douglas, James Mason, Paul Lucas, Peter Lorre.

Stăpân pe lumea submarină, cu bogățiile-i inepuizabile ignorate de omenire, misteriosul căpitan Nemo găzduiește, pe submersibilul nuclear Nautilus, un reputat om de știință și un imbatibil harponier. Genial constructor, explorator și inventator, Nemo ar putea izbăvi civilizația de grija viitorului dar în el supraviețuiesc doar înverșunarea și disprețul la adresa semenilor.

► Pornind de la celebrul roman fantastic al lui Jules Verne, Fleischer izbutesc-te o operă complexă și compozită, care îmbină armonios tragica anticipare științifică cu divertismentul de calitate, uneori conotativ comic, alteori chiar muzical. Cameramanul Franz Planer creează, în filmări subacvatice, lumea unei noi planete într-o vreme în care era cosmică abia era presimțită. Mason e întunecat și enigmatic, în vreme ce Douglas e un ticălos jovial strălucind într-un antrenant cuplet muzical marinăresc și chiar în duet cu o...focă! Pline de fantezie scenografia

și ingenioasele efecte speciale, ambele distinse cu Pr. Oscar.

+ # ** <Can-USA 1997>, r. Rod Hardy, i. Michael Caine, Patrick Dempsey.

În 1860, tânărul om de știință Pierre Arronax, pornit în capturarea unui monstru marin căruia i s-a dus vestea, se trezește capturat în pântecul „monstrului”; submarinul Nautilus sub comanda despotului căpitan Nemo. Dezis de cei de pe Pământ, furios pe lumea înconjurătoare, el s-a claustrat, de bună voie, s-a ascuns de soare fugind de mediul de la suprafață în adâncul refugiuului Atlantidei, „Lumea dispărută”.

► Versiunea câștigă, tehnic, în spectaculosul efectelor speciale, dar și în relieful ideilor puse în dezbatere, a ambiguității tuturor personajelor care tânjesc, în felul lor propriu, după o libertate, care o anulează pe a celorlalți. Ea are în centrul ei un Caine dominator și despot care e gata să vindece radical Pământul de cutremure, printr-o „curățenie” globală amintind de strategia chirurgicală a războiului preventiv pentru „Noua Ordine. Mondială.” Aluziile la contemporaneitate sunt însă forțate. Mai interesant ne pare conflictul dintre generații, inexistent în alte adaptări: Pierre abandonează un tată căruia îi pasă mai mult de faimă decât de exactitate științifică iar fiica lui Nemo se răzvrătește împotriva fanatismului părintelui ei. Cât despre problematica și spiritul lui Verne, ele se limitează la referiri directe ca, de pildă, existența volumului „Călătorie spre centrul Pământului” pe un raft al bibliotecii din Nautilus.

A BIAHME MLADI

/Am fost tineri/

*** <Bulg 1960>, r. Binka Jeliakova
i. Rumiana Karabelova, Dmitri
Buinozov.

Veska, muncitoare la legătorie, are o idilă cu Dima, elev exmatriculat care aderă la un grup antifascist. Dar... cei doi sunt atât de tineri!

► *Lirism, inspirat de un poem al lui Nikola Vaptarov, împletit cu dezbatere etică, elemente care se potențează reciproc, cuvântul dublând semnificația imaginii iar imaginea pe cea a cuvântului, ridicând poezia la înaltă intensitate. Secv. rapel: în nopțile de camuflaj, Veska și Dima cutreieră străzile luminându-și calea cu lanternele. Pe fondul dialogului, urmărind doar două cercuri de lumină ca două vieți ce se caută în beznă, se găesc, se cuprind. Tot ce e proză, detaliu, s-a șters, a rămas doar strălucirea tinereții.*

À BOUT DE SOUFFLE

/Cu suflatul la gură/

*** <Fr 1959>, r. Jean-Luc Godard
(Urs Arg.), i. Jean-Paul Belmondo,
Jean Seberg.

Patricia și Michel s-au întâlnit pe bulevardele Parisului și se dezvăluie unul altuia.

► *Pus sub egida unui aforism semnificativ din Jill Chandler („Trăiește periculos până la capăt”) filmul pornește de la povestea unui hoț de mașini care, după ce a ucis un polițist, vrea să emigreze cu o tânără americană, dar tocmai ea îl denunță. Scenariu, scris în colaborare cu Truffaut, vag inspirat poate din Quai des Brumes, dar și regie dezinvoltă, ignorând reguli estetice și mai ales morale. Debutul lui Godard induce „farmecul discret” al amatorismului care ignoră, provocator, habitudinile, convențiile și regulile gramaticale ale unei cinematografii prea crispate. Ai sentimentul că, privindu-și personajele, cineastul se povestește pe sine, fiindcă se complăce la fel de anarhic în raport cu structurile limbajului cinematografic ca eroul său în viața socială. Considerat manifest al „Noului Val”, prin refuzul tehnicii greoaie a studiourilor și respectării codurilor tradiționale de expresie, Godard desfășoară o ludică libertate totală, multiplicând, într-un montaj discontinuu, false racorduri și alte efecte inedite, care se vor instala ulterior ca ticuri. Farmecul acestei decontractări totale e amplificat de cuplul interpretativ: Seberg cu profilul ei de copil naiv și Belmondo cu figura din colțul gurii aruncându-și replicile savuroase. Secv.*

rapel: fuga împleticită a lui Michel vânat de poliție și conferința de presă a celebrului scriitor Pârvolescu (aluzie la Ionesco?) interpretat de regizorul Jean-Pierre Melville, personaj care jonglează cu paradoxuri amuzante dar fără conținut. Întrebat care-i e cea mai mare ambiție, răspunde, însă, memorabil: „Să fiu nemuritor, și-apoi să mor”! Rem. v. Breathless.

A CIASCUNO IL SUO

/Fiecăruia ce i se cuvine/

*** <It 1967>, r. Elio Petri, i. Gian Maria Volonté, Irene Pappas.

Un farmacist sicilian și amicul său sunt victimele unui atentat, bătută răfuială din amor. Pe profesorul Laurana, prieten al celor doi, varianta nu-l satisface. El caută autorii dublului asasinat în crema societății orașului.

► *Schema polarului italian cu severe implicații sociale e folosită cu inventivitate și tensiune*

A ES LI ETO LIUBOV?

/Oare aceasta-i dragostea?/

*** <URSS 1961>, r. Iuli Raizman,
i. Jana Prohorenko, I. Pușkariov.

De la un bilețel de dragoste inocent, găsit întâmplător în clasă, se ajunge la trei cuvinte scrise pe tablă: „Xenia s-a sinucis!”

► *Cineastul privește fără indulgență, ba chiar cu cruzime, obtuzitatea adulților. El comunică prin tăceri, într-un adevărat montaj al privirilor, unele directe, altele piezișe.*

A FOST PRIETENUL MEU

** <1962>, r. Andrei Blaier, i. Nicolae Sireteanu, Ștefan Ciobotărașu, Flavia Buref, Victor Rebengiuc, Ștefan Mihăilescu-Brăila, George Demetru, Silican Simion, Andrei Codarcea, Mariela Petrescu.

Un băiețel de 12 ani, adolescent ignorat de părintele său, un acrobat divorțat, își amintește de cel mai bun prieten al lui, de „nea Matei”, și de evenimentele care i-au legat, pe amândoi, unul de celălalt. Influența acestuia l-a apropiat de propriul său tată, și tot datorită fericitei sale influențe, chirurgul Tudor și-a regăsit iubita.

► *Nea Matei este primul dintr-o serie de personaje „cheie franceză”, chintesență a înțelepciunii populare care străbate opera, iar întreg filmul „scoate în evidență ideea că cei mai înaintați oameni ai epocii noastre sunt comuniștii” (extras din*

comentariile vremii). Bună prestația actorilor, impresionantă chiar cea a lui Ciobotărașu.

A UNSPREZECEA PORUNCĂ

* <Ro 1990>, r. Mircea Daneliuc (Pr. UCIN), i. M. Daneliuc, Constantin Dinulescu (Pr. UCIN), Ildico Zamfirescu, Valentin Uritescu (Pr. UCIN), Mircea Andreescu, Cecilia Bârbora.

Undeva, în Europa, au fost închise, într-un lagăr asemenea unei „cutii a Pandorei”, soții ale lui Hitler, Goering, Goebbels și Eva Braun. Eliberate de un bombardament, ele instalează o „nouă ordine” a terorii „liber consimțite”.

► Pretinsă parabolă antitotalitară care înregistrează rece, metodic, fără cea mai mică vibrație, colcăiala larvară a dezumanizării. Satira e distorsionată apocaliptic într-o gratuită și superficială alegorie a mizeriei umane, o contestare, universală și fără nuanțe, a lumii și divinității. Ostentația cu care regizorul încearcă să îngrozească prin cruzime gratuită evocă răvna bătrânilor actori de melodramă care scoteau clăbuci, în tiradele lor desuete, crezând că ar dovedi, atfel, lumii cât pot fi de tragici. Prologul, cele 20 de minute ale internării sosiilor demnitarilor naziști, lucrul cel mai interesant de altfel, este preluat – fără referință în generic – dintr-o piesă inedită a lui Adrian Dohotaru, reprezentată abia ulterior la TV. Pr. ACIN pt. sunet: A. Salamanian.

A FOST SAU N-A FOST?

*** <2006>, r. Corneliu Porumboiu, i. Mircea Andreescu, Teo Corban, Ion Sapdaru, George Guoqinyun, Mirela Cioabă, Luminița Gheorghiu, Cristina Ciofu, Lucian Ieftime.

Într-un mic oraș de provincie, la Vaslui, patronul televiziunii locale își asociază un profesor de istorie și un pensionar la un talk-show care are ca scop elucidarea problemei: a fost sau n-a fost revoluție în oraș, cu 16 ani în urmă? Când a venit populația în piața centrală, înainte sau după ora 12.08, ora la care elicopterul lui Ceaușescu și-a luat zborul și, deci, jocurile fuseseră făcute?

► Umor, paradox și absurditate într-o comedie despre individualitatea memoriei. Cu un firesc surprinzător, fără obișnuita retorică și tradiționala demagogie, debutantul Porumboiu izbutește un film dens care examinează raporturile sociale postdecembriste, punând degetul direct pe răni dintre cele mai dureroase fără

să împiedice, totuși, bucuria răsului tătăduitor. Din tema universală și patetică a speranțelor spulberate, originalul cineașt roman izbutește, cu o uluitoare simplitate de mijloace, o comedie de cuceritoare spontaneitate. Realizatorul jonglează cu dialoguri savuroase, cu reacții imprevizibile ale personajelor, cu ingenioase intervenții din off folosind estetica TV pentru a observa minuțios chipurile a trei actori aproape necunoscuți și spontani (Mircea Andreescu, Teo Corban și Ion Sapdaru, Pr. spec „pt contribuție artistică” - Cottbus) care captivează publicul prin voluptatea dăruirii lor cinematografice. Camera d'Or, Trofeul TIFF și Label Europa, Mare Pr. Kiev, Pr. Spec Juriu Bangkok Gobbo d'Oro, Bobbio-Italia. Cel mai bun scen. și film, Copenhaga, Cel mai bun film și cei mai buni actori, Siena, Cel mai bun film de ficțiune, Ciudad de Mexico, Pr. pt. interp. masculină, Pr. spec juriu Cinesone, Pr. spec. pt contribuție artistică deosebită, Cottbus, Pr. Balkan Survey, Salonic., Mare pr. UCIN. „O operă tandră și disperată, hazlie și frapantă” (Studio Magazin, ian. 2007).

À GAUCHE EN SORTANT DE L'ASCENSEUR

/Cum ieși din lift, la stânga/
*** <Fr 1988>, r. Édouard Molinaro, i. Pierre Richard, Emmanuelle Béart, Richard Bohringer.

Yann, un pictor la modă, e îndrăgostit de Florence, seducătoare dar... măritată. În apartamentul alăturat locuiește un cuplu de scandalagii: Boris, boem lipsit de talent, și soția sa. Alergând după Boris să-i dea o servietă uitată, Eva rămâne sumar îmbrăcată pe palier și Yann trebuie să-i dea găzduire și primul ajutor. Dar Boris e gelos!...

► Cunoscător profund al mecanismelor umorului, Molinaro accentuează contrastul dintre cele două cupluri: Richard, lunaticul timid; Bohringer, bruta frankensteiniană. Tandem căruia îi răspunde și cel feminin, în care se confruntă gingașa Béart, înger bălai aducând împăcare, și Fanny Contençon, tigroaica brună. Mecanismul funcționează ireproșabil!

A HETEDIK SZOBA

*** <Ung 1995>, r. Márta Mészáros, i. Maia Morgenstern, Elide Melli, Jan Nowicky, Ileana Carini.

Născută într-o familie mozaică din Breslau, profesoara de filozofie Edith Stein se convertește la catol-

licism în 1922. Dar ea întâmpină atât rezistența familiei sale, care se îndepărtează de ea, cât și pe cea a unora dintre noii coreligionari. Din această cauză abandonează promițătoarea carieră didactică și se clustrează într-o mănăstire carmelită pentru ca în 1942 să piară, ocrotind copiii deportați la Auschwitz.

► Într-un film de cuceritoare voluptate plastică (autorul imaginii e polonezul Piotr Sobotinski, colaboratorul lui Kieslovski la Dekalog și Trois Couleurs Rouge), Mészáros înfățișează drama femeii disputate între două culturi și două religii, în mod surprinzător de simplu și original, printr-o reunire a lor, ca de pildă derularea unor secvențe din mănăstire în acompaniamentul unor bocete iudaice. Sub îndrumarea ei, protagonista izbutește unul dintre cele mai importante roluri din strălucita ei carieră, jucând nu numai cu inteligența și patima din priviri dar și cu întreg trupul, ca în prăbușirea pe pardoseala aidoma unui imens fluture negru.

A.I.

/Inteligență artificială/
* <USA 2001>, r. Steven Spielberg, i. Haley Joel Osment, Jude Law.

Un copil-robot, programat să-și iubească necondiționat „mama”, se vede abandonat de aceasta la apariția unui fiu adevărat. Aflând de povestea lui Collodi, a păpușii transformate în om sub puterea baghetei Zânei Albastre, el pornește în căutarea acesteia, peste spații, secole și milenii.

► Un Pinocchio postmodern, imaginat de scriitorul de S.F. Brian Aldiss, e realizat de Spielberg ca moștenire testamentară a unui proiect ce i-ar fi fost încredințat de Stanley Kubrick. Eșecul e usturător, vădit atât în incontinentele dramaturgice, în exprimarea confuză a implicațiilor filozofice ale subiectului cât și în neputința de a reproduce maniera autorului Odiseei spațiale. Deși, pe generic, numele lui Spielberg figurează ca autor complet (scenariu și regie), răspunderea îi e teleportată maestrului dispărut, fiindcă -își asigură cineastul fanii - el n-a făcut decât să respecte crochiul stabilit de înaintaș. Dedicăția din pregeneric „Lui Stanley Kubrick” nu face decât să sporească, delirant, confuzia..

À LA PETITE SEMAINE

/Borfași din întâmplare/
*** <Fr 2003>, r. Sam Karmann, i. Gérard Lanvin, Jacques Gamblin, Clovice Cornillac, Julie Durand.

Prima săptămână de libertate a lui Jacques, liberat după ispășirea a cinci ani de închisoare. Doi marginali, pe care nu-i poate salva, își irotesc existența în jurul său. „Viața așa cum e”, la periferie, între cronică socială și galerie de portrete.

► Un film însuflețit, înainte de toate, prin arta vie a actorilor, bazată pe o minuțioasă definire a caracterelor și pe deplina cunoaștere a mediului. Inițiatorul filmului, Désire Carré, cu patru încarcerări în „palmares”, a urmat cursuri de teatru și, fiind în tinerete chelner, alături de Karmann, i-a avansat acestuia o poveste de 17 pagini care l-a sedus pe cineast. Secv. rapel: tirada Cidului, a cărei sarcină dramatică inițială e virată spre trăirea reală a interpretelor și tâlhăria având ca pretext un gentil buchet de flori.

A L'ATTAQUE/

Un conte de l'Estaque
** <Fr 2000>, r. Robert Guédiguian, i. Ariane Ascaride, Pierre Banderet.

Doi scenariști în permanentă dispută își propun să scrie împreună un „film politic” despre relația săraci-bogătași. Ei închipuie, în fața privirilor spectatorilor, o poveste romancescă despre o familie din cartierul marsiliez Estaque, gata la orice pentru a-și salva garajul familial periclitat de interesele unei companii multinaționale.

► Originalitatea filmului constă în faptul că, dezvoltând mecanismele compunerii unui scenariu, cu ezitățile și revenirile sale, ascunde, astfel, propria sa critică, scoțând în evidență autocenzurile, clișeele, automatismele creației. Din păcate, după ce stabilesc premiza, autorii nu prea mai știu s-o dezvolte și mecanismul epic merge în gol.

A LITTLE BIT OF SOUL

/Puțin suflet/
** <Aust 1999>, r. Peter Duncan, i. Geoffrey Rush, David Wenham, Frances O'Connor.

Richard și Kate, doi tineri cecetători care se iubesc, sunt pe cale să găsească secretul tineretii veșnice, o cheie a ceasului biologic, dat înapoi sau înainte după dorință, dar, pt. perfecționarea descoperirii, mai au nevoie și de sponsori. Ca prin miracol, o fundație plină de bani e gata să-i susțină. Numai că sponsorii sunt... sataniști!

► Fantezia neînfrântă a autorilor, exersată în originalul lor film Children of the Revolution, e pusă în funcțiune și aici, numai că merge mai mult în